

BRAINWRITING

Divergentní metoda

Využití metody: Plánovací, řešitelské a rozhodovací setkání

Facilitátor: ano

Ideální počet účastníků: 7 - 9 (může být však využit i desítkami účastníků setkání, např. při komunitním plánování)

Základní pomůcky: Flipchart, flipové papíry, lektorský kufřík, kartičky 5x5 cm, nalepovací štítky, případně další výbava pro brainwriting

Příklad použití metody:

Získání maximálního počtu návrhů na řešení konkrétního problému.

Pojmenování různých problémů v dané otázce.

Návrhy kritérií, podle nichž se bude vybírat nejvhodnější řešení.

Generování maximálního počtu námětů z různých úhlů pohledu na problém.

Brainwriting je variantou brainstormingu. Je založený na hledání nových návrhů a nápadů formou písemných reakcí a doplňků členů skupiny. Nápady se neříkají nahlas, sezení probíhá v té nejdůležitější fázi v tichosti a každý své nápady zapisuje.

Výhodou brainwritingu je, že umožňuje každému jedinci vyjádřit svůj názor. Tato metoda odstraňuje ostych před verbálním vystoupením. Každý účastník si dělá záznam a tak se může do jisté míry lépe soustředit na výkon.

Různé varianty brainwritingu:

Kolotočový brainwriting – místo přesně stanoveného počtu nápadů zapisují účastníci v průběhu 3 minut VŠECHNY nápady, které stihnou zapsat. Kolotočový brainwriting se hodí především v nejranějších fázích projektu, kdy se teprve hledá zaměření nebo celé téma. Hlavním cílem podobných sezení je získat co největší počet nápadů, z nichž by se dalo vybírat a postupně je zužovat.

Brainwritingový zápisník je určený pro delší setkání, například denní či vícedenní akce. Každý z účastníků dostane notýsek (nebo třeba jen několik listů papíru – ale snadno odlišitelných od ostatních materiálů používaných během jednotlivých sezení a aktivit). Účastníci do zápisníku zapisují vše, co je během akce napadne. Na konci akce moderátor zápisníky vybere, sepiše všechny nápady a rozešle je VŠEM, kteří se na akci brainwritingu účastnili.

POST-IT brainwriting – místo papíru se používají slavné post-itky, neboli barevné lepicí lístečky, které se po dokončení první části sezení (tj. během hodnocení) shlukují a uspořádávají podle různě nastavených kritérií. Základní zásada zní: na jeden lísteček patří vždy jeden jediný nápad. Na rozdíl od klasického "post-it" brainstormingu, kdy nápady zapisuje na lístky sám moderátor, při "post-it" brainwritingu píšou nápady sami účastníci.

Brainwriting jako myšlenková mapa - místo tradičních řádků lze zapisovat nápady formou myšlenkové mapy. Místo tradiční zásady myšlenkových map – jedna čára jedno slovo – se píše vždy na jednu část větve mapy jeden nápad (tzn. klidně více slov). Jednotlivé nápady jsou ve výsledku rozdělené do jakýchkoli kategorií, s nimiž se bude lépe pracovat.

Volné psaní – po určitou dobu se zaznamenává jakýkoliv nápad nebo podnět (pro začátek se doporučuje alespoň 10 minut). Na rozdíl od „klasického“ brainwritingu, kdy autor částečně nápady před zaznamenáním promýšlí, u volného psaní se zaznamenává vše pod tlakem zásady „tužka nesmí opustit papír“. Jakmile stanovený limit skončí, měly by se stát dvě věci:

1. Účastníci s hrůzou zjistí, o čem vlastně 10 minut psali.
2. Bude je nesnesitelně bolet ruka.

Brainwriting pomocí flipchartů – po místnosti se rozmístí stojany s flipcharty (nebo lze vytvořit podobná místa např. s pomocí balicího papíru). Na jednotlivé flipy se nadepíší témata. Pak už jen stačí dát účastníkům do ruky něco na psaní a časový limit. O ostatní se postarají sami. Tato metoda ovšem není příliš vhodná pro „ostýchavé“ kolektivy.

Brainsketching – na samém okraji aktivit, které lze ještě považovat za formy brainwritingu, leží brainsketching. Jak název sám napovídá, místo slov se používají jednoduché obrázky, náčrtky a schémata, která jednotliví účastníci postupně přidávají k prvotnímu nápadu.

Postup:

Krok 1

První krok úspěšného setkání vyžaduje *zopakovat a napsat pravidla* brainwritingu. Seznam pravidel se vylepí na stěnu tak, aby jej všichni viděli a mohli si jej kdykoli během setkání připomenout a ujistit se, že se podle nich řídí.

Krok 2

Viditelně se napíše *předmět brainwritingu*. Je dobré uvést jej frází "Hledáme všechny možnosti, jak ...". Např. na úvodním setkání, od něhož se očekává seznam problémů k řešení, může skupina napsat "Hledáme všechny nedostatky, které nám brání v kvalitnější práci." Napsáním předmětu tímto způsobem se ujistíme, že skupina zůstane zaměřena na dané téma.

Krok 3

Ve třetím kroku *se začínají generovat nápady*. Některé skupiny to dělají tím způsobem, že píšou na volné papíry své nápady. Další skupiny píšou také na prázdný papír, ten si podávají a rozvinují text předchozího souseda. Další skupina píše své náměty na nalepovací nebo nenalepovací kartičky různých rozměrů a barev. Někdy mají tyto kartičky různé tvary (elipsa = oblast, kolečko = dílčí návrh, čtverec = zásadní návrh...).

Krok 4

V tomto kroku se nápady a náměty *zveřejňují*. Nápady se nejprve seskupí různými způsoby do jednoho velkého seznamu.

Skupinky (cca 4 účastníci) vyřadí duplicity a pak prezentují společné názory.

Druhou variantou je, že účastníci jeden po druhém nalepují a komentují své návrhy.

Anebo pověřená osoba vybere náměty od všech účastníků a přepíše je na společný seznam.

Krok 5

Poslední krok je počátkem procesu *hodnocení*. Zpravidla se provádí na následujícím setkání skupiny. Nejlepší způsob, jak zorganizovat hodnocení, je seskupit jednotlivé body seznamu do témat. To by se mělo udělat ještě dříve, než bude kterýkoli nápad odmítnut jako nepraktický. Když je seznam přepsán podle témat, probereme každý návrh a odhalíme ty, které zvítězí, resp. které lze snadno a rychle uskutečnit.